

 GRADA

ANGLICKO-ČESKÝ
STOMATOLOGICKÝ
SLOVNÍK

Josef Sedláček

4000
HESEL

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Ing. Josef Sedláček

ANGLICKO-ČESKÝ STOMATOLOGICKÝ SLOVNÍK

© Grada Publishing, a.s., 2007

Cover Photo © profimedia.cz, 2007

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 2742. publikaci

Odpovědný redaktor Mgr. Luděk Neužil

Sazba a zlom Václav Juda

Počet stran 208

1. vydání, Praha 2007

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

*Autor děkuje za průběžné připomínky MUDr. Erice Lenčové
a MUDr. Ivanu Dziedzicovi.*

*Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými
ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.*

*Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a apli-
kaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autora. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají
pro autora ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.*

*Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její část nesmějí být žádným způsobem reprodukovány,
ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu nakladatelství.*

ISBN 978-80-247-1273-4 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-6681-2 (elektronická verze ve formátu PDF)

© Grada Publishing, a.s. 2011

Předmluva

Slovník byl sestaven na základě studia anglické literatury a citovaných slovníků, které se v dřívější době objevily na našem knižním trhu a které se týkaly alespoň zčásti zubního lékařství. Je určen zubním lékařům, zubním technikům a všem, kteří pracují v hospodářské nebo obchodní činnosti pro stomatologický obor. Bude učební pomůckou studentům tohoto oboru a dále překladatelům dentální anglické literatury.

Pro úsporu místa bylo provedeno hnízdování s použitím rovnítko (=), vlnovky (~) a pomlčky (-).

Příklady:

1. pod hlavním heslem je v hnízdovaném hesle je pokračuje další heslo	bur fissure = long-shank =	rovná se fissure bur rovná se long-shank bur
2. pod hlavním heslem je v hnízdovaném hesle pokračuje další heslo další heslo je další heslo je následuje heslo následuje heslo	burn ~er spirit = forced-air = ~isher straight = egg-shaped =	rovná se burner rovná se spirit burner rovná se forced-air burner rovná se burnisher rovná se straight burnisher rovná se egg-shaped burnisher
3. pod hlavním heslem je v hnízdovaném hesle je následuje heslo	cone ~-shaped = bur	rovná se cone-shaped rovná se cone-shaped bur

Ing. Josef Sedláček

Literatura

1. FDI Lexicon of english dental terms. 2nd ed., Optichrome LTD, Working, Surrey GU 21 JL, 1985.
2. GRyce, R., ŠVEJDA, J. *Stručný anglicko-český stomatologický slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966.
3. Stedman´s Medical Dictionary. 26th ed., Williams and Wilkings.
4. SEDLÁČEK, J., BRÁZDA, O. *Stomatologický anglicko-český slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
5. TOPILOVÁ, V. *Anglicko-český a česko-anglický lékařský slovník*. Praha: Grada Publishing, 1999.
6. International Standards ISO 1942-5, Dental vocabulary.
7. KLEPÁČEK, J., MAZÁNEK, J. *Klinická anatomie ve stomatologii*. Praha: Grada Publishing, 2001.

Použité zkratky

<i>adj</i>	adjektivum
<i>amer.</i>	americký
<i>anat.</i>	anatomický
<i>arch.</i>	archaický
<i>fot.</i>	fotografický
<i>fyz.</i>	fyzikální
<i>histol.</i>	histologický
<i>chem.</i>	chemický
<i>med.</i>	medicínský
<i>mikrosk.</i>	mikroskopický
<i>ortodont.</i>	ortodontický
<i>pl.</i>	množné číslo
<i>prot.</i>	protetický
<i>rtg.</i>	rentgenový
<i>tech.</i>	technický

A, a

abacterial bez bakterií
ability schopnost; **chewing** = žvýkácká schopnost
abarticulation dislokace kloubu
abate povolit, uklidnit, ustávat, slábnout; **~ment** zmírňování (*bolesti*), uklidnění, zmenšování
abduction odtažení, abdukce
aberrant odbočující, odchylný, umístěný jinde
ablate odstranit excizi (amputaci); **~io(n)** odstranění, snesení
able schopný, vynikající
abluent čistící prostředek, smáčecí prostředek
abnormal nepravidelný, nepřírozený
aboral ve směru od úst, vzdálený od úst
abradant brusná látka
abrade abradovat, odírat, seškrábat, odřít, brousit
abrading abraďující, odírající
abrasion obroušení, seškrábání, abraze; **dentifrice** = abraze zubní pastou nebo zubním práškem, **denture** = abraze zubní náhrady, **gingival** = otěr gingivy, **occlusal** = abraze kousacích ploch, **optimum speed for** = optimální rychlost pro broušení, **tooth** = abraze zubu, obroušení zubu, **tooth brush** = abraze zubů kartáčkem

abrasive brousek, brusivo, brusný materiál, *adj* brusný, odírající, abrazivní; = **action** odírání, obroušování, = **cleaning** opískování, = **cloth** brusné plátno, = **disc** brusný kotouč, = **efficiency** brusná účinnost, = **emery-cloth** brusné smirkové plátno, = **grain** brusné zrno, = **hardness** tvrdost brusiva, **mounted** = brousek natmelený na stopku, = **paper** brusný papír, = **powder** brusný prášek, = **resistance** odolnost proti otěru, = **tool** brusný nástroj, = **wear** opotřebení otěrem, = **wheel** brusný kotouč; **~ness** obroušovací schopnost

abscess absces, ohraničený hnisavý zánět; **acute** = prudký zánět, **apical** = absces na hrotu, váček, granulom, **blind** = opouzdřený absces, **caseous** = absces se sýrovitým obsahem, **chronic** = vleklý hnisavý zánět, **cold** = studený absces, **constitutional** = absces související s celkovou chorobou, **dentoalveolar** = absces dentálního původu zachvacující alveolární kost, **diffuse** = absces s infiltrací hnisu do okolí, **dry** = absces absorbující se bez odvedení hnisu, **fistulous** = absces s píštělí, **gas** = absces s plynými produkty, = **has burst** absces se provalil, = **of the cheek** tvá-

A

řový absces, = **of the pulp** hnisavý zánět zubní dřevě, **oral soft tissue** = absces měkkých tkání dutiny ústní, **ossifluent** = kostní absces, **parodontal** = parodontální absces, **periapical** = apikální absces, **perimaxillary** = kolemčelistní zánět, **root** = hnisavý zánět kořenové části dřevě, **secondary** = metastatický hnisavý zánět, **septal** = absces nosní přepážky, **stitch** = absces v místě sešití, **subcutaneous** = podkožní absces, **submucous** = podslizniční absces, **subperiosteal** = nahromadění hnisu pod kosticí, **tongue** = absces jazyka

absence nepřítomnost, nedostatek; **congenital** = **of teeth** vrozená bezzubost, anodoncie

absorb absorbovat, nasáknout, pohlcovat, vstřebávat; **~able** resorbovatelný, vstřebatelný; **~ability** vstřebatelnost; **~ate** pohlcená látka; **~ent** absorpční činidlo, absorbens, vstřebávající, pohlcující; **~er** absorpční zařízení, absorpční činidlo, tlumič

absorption nasáknutí, pohlcování, vstřebávání; **cutaneous** = absorpce kůží

abstraction oddělení, odnětí, odstranění

abutment pilíř, nástavec, sekundární díl implantátu; **auxiliare** =

pomocný pilíř, **bridge** = zub pro kotvení můstku, **intermediate** = vymezený pilíř, **isolated** = osamocený pilíř, **primary** = pilíř první třídy, = **tooth** pilířový zub

abutting dosedající, dotýkající se, přiléhající; = **joint** tupý svar, spoj
acanthosis zhrubnutí pokožky; = **nigricans**, **adult** tmavé zhrubnutí pokožky v dospělosti, zesílení pokožky

acceleration zrychlení; = **of growth** zrychlení růstu

accelerator urychlovač; **hardening** = urychlovač tvrdnutí

access přístup, vchod; **difficult** = nesnadný přístup, = **of air** přístup vzduchu, = **of disease** záchvat bolesti, **to lay open the** = uvolnit přístup, zpřístupnit; **~ories** příslušenství, výstroj; **casting** = příslušenství k lici technice; příslušenství, výstroj; **~ory** vedlejší, postranní, průvodní, přídatný; = **product** vedlejší výrobek, pomocný výrobek, **standard** = predepsané příslušenství

accident úraz, nehoda; **~al** úrazový; = **finding** vedlejší nález

accomodation přizpůsobení, umístění

accomplish dokázat, dosáhnout, provést

accretion nános, srůst zubů, přirůstání, přídatné zuby; = **black** =

pigment zčernání zubů, ztmavení zubů, **dental plaque** = vytvoření zubního povlaku; **~s** narůstání zubního kamene, depozita zubního kamene

accumulate nahromadit se, naku-pit se

accuracy přesnost; = **of fit of the denture** přesnost nasazení náhrady

accurate přesný

acellular bezbuněčný

ache bolest, bolet; **dul** = trvalá bolest, tupá bolest, **severe** = prudká bolest, ostrá bolest; **~ilia** chybní jednoho nebo obou rtů

aching bolestivý

achondroplasia porucha růstu kostí z chrupavky

acid kyselina, *adj* kyselý; **acetic** = kyselina octová, **alginic** = kyselina algová, **amino** = aminokyselina, **ascorbic** = kyselina askorbová, **boric** = kyselina boritá, **carbolic** = kyselina karbolová, **carbonic** = kyselina uhličitá, **citric** = kyselina citronová, **fatty** = kyselina mastná, **folic** = kyselina listová, **food** = kyselina obsažená v jídle, **formic** = kyselina mravenčí, **fumic** = kyselina dýmavá, **hydrochloric** = kyselina chlorovodíková, **hydrofluoric** = kyselina fluorovodíková, **inorganic** = kyselina anorganická,

lactic = kyselina mléčná, **malic** = kyselina jablečná, **maria-tic** = kyselina solná, **nitric** = kyselina dusičná, **nitromuriatic** = směs kyseliny dusičné a solné, **oleic** = kyselina olejová, **orthophosphoric** = kyselina ortofosforečná, **peracetic** = kyselina peroctová, **pyruvic** = kyselina pyrohroznová, **silicic** = kyselina křemičitá, **succinic** = kyselina jantarová, **sulphuric** = kyselina sírová, **tannic** = kyselina tříslová, **tartaric** = kyselina vinná; **~proof** odolný vůči kyselinám; **~ify** okyselit; **~imetry** určení množství kyseliny; **~ity** kyselost; **degree of** = stupeň kyselosti; **~ogenic** kyselinotvorný

acicular jehlovitý, jehlový

acquire získat, osvojit si, nabýt; **~d** získaný, nabytý

acid ostrý, dráždivý, štiplavý

acrylate akrylan, akrylát

acrylic akrylátová plastická hmota, *adj* akrylový, akrylátový; = **cement** akrylátový cement, = **die material** akrylátová hmota pro modely pahýlů

act skutek, čin, jednání, úkon, působit, postupovat; **block** = vykrytí podsekřivých míst, = **stiftly** rychle účinkovat

actino-therapy ozáření, aktinoterapie

A

action účinek, zásah, účinnost, chod (*přístroje*), běh; **bracing** = bránění protéze v pohybu, **curative** = léčivý účinek, **irritating** = dráždivý účinek, dráždivé působení, **physiologic** = fyziologický děj, **prolonged** = prodloužený účinek, **reciprocal** = vzájemný, střídavý účinek, **reflex** = nervový reflex

activator účinná látka, aktivátor; monoblok, bimaxilární aparát

active činný, aktivní

activity činnost, působnost, živost, čilost, aktivita; **antimicrobial** = účinnost proti mikroorganismům, **enzymatic** = enzymatická aktivita
actual skutečný, účinný, efektivní; = **cauter** žhavý kauter

acupuncture léčebné vpichování jehel, akupunktura

acuity pronikavost, ostrost; **visual** = zraková ostrost

acute ostrý, prudký, akutní

adamantine týkající se skloviny, diamantový, neohebný, tvrdý

adamantinoma epitelální nádor, adamantinom

adapt přizpůsobit, upravit; **~ation** úprava, přizpůsobení, přepracování; **peripheral** = **of denture** úprava okrajů protézy; **~er** nástavec, nástroj na tvarování, zavádění; **band** = svorka, kleště na přidržení matrice, napínač matic

addict navyknout, přisoudit; **~ion** návyk

addition přísada, přídavek, přidání, sčítání; **~al** dodatečný, navíc; **test** = dodatečná zkouška

additive přísada, přídavek

adenitis zánět žlázy

adenoids adenoidní vegetace nosní, hltanová

adequate přiměřený, vhodný, odpovídající

adhere držet, lnout, lepit se na, lpět, přidržovat se; **~nce** přilnavost, ulpívání, adheze; **~nd** materiál, kterého se drží adhezivum

adhesion přilnavost, adheze, srůst; **denture** = lepivost, přilnavost náhrady, **capillary** = kapilární přilnavost

adhesive přilnavý, ulpívající, přirostlý, lepkavý, adhezivní materiál; = **bond** adhezivní vazba, adhezivní spojení, = **enamel coating** povlak ulpívající na sklovině, **orthodontic bracket** = materiál pro upevnění ortodontických zámků, **tissue** = **s** tkáňová adheziva, lepidla; **~ness** přilnavost, adheze

adipose tukový

adjacent sousední, přilehlý, vedlejší

adjoining vedlejší

adjust upravit, uspořádat, nařídit; = **an apparatus** seřídit, namon-

tovat přístroj, = **a microscopy** nastavit mikroskop; **~ing** seřízení, nastavení, úprava; **occlusion** = úprava skusu, = **screw** stavěcí šroubek; **~ment** uspořádání, seřízení, upravení, nastavení, kalibrace, regulace; **coarse** = hrubé nastavení (*mikroskopu*), **occlusal** = úprava okluze

adjuvant vedlejší součást léku nebo přípravku, *adj* pomocný, prospěšný, užitečný

administer podat lék; = **an anaesthetic agent** podat anestetikum

administration aplikace, podávání léků, vedení praxe; = **by injection** injekční aplikace, = **by mouth** podávání léků ústy, = **oral** perorální podávání léku, **sublingual** = podjazyková aplikace

admit přijmout pacienta

admix přimístit; **~ture** příměs, přísada, přimíšenina

adolescence dospívání

adolescent dospívající, mladistvý

adoral blízký ústům, ve směru k ústům

adsorption povrchové pohlcování, zadržování, adsorpce

adstringent stahující, svíravý, adstringentní

adult dospělý

adventitious náhodný, nahodilý, cizí, náhodně získaný (nikoli vrozený)

adverse nepříznivý, protikladný, protistojící, opačný

aerobe aerobní mikrob, **facultative** = aerob žijící rovněž bez přístupu kyslíku, **obligate** = mikrob potřebující nutně kyslík

aerobic aerobní, žijící za přístupu kyslíku

aerodontalgia bolest zubů při náhlém poklesu tlaku vzduchu

aesthetic(al) krásný, estetický

afebrile bez horečky

affect postihnout, působit (*nač*), přepadnout, sklíčit, ovlivnit; **~ed** postižený; **~ion** onemocnění, **localized** = ohraničená afekce, lokalizovaný proces

after-match následky

after-treatment následná úprava po léčbě

after-effect pozdní účinek

agar-agar agar; **blood** = krevní agar, = **gel** agarový gel, = **hydrocolloid** agarová hydrokoloidní hmota, = **impression material** agarová otiskovací hmota, = **plate** agarová plotna

agate achát

age věk, stáří, stárnout, zestárnout;

advanced = pokročilý věk, **hardening** = doba tvrdnutí, doba tuhnutí, vytvrzování (*u kovů*); **~ing**

(**aging**) stárnutí (materiálu, léku); **accelerated** = urychlení stárnutí,

shelf = stárnutí při skladování

A

agent činidlo, činitel, prostředek, agens; **anaesthetic** = anestetikum, **bonding** = spojovací materiál, připojovací materiál, pojivo, tmel, **bording (orto)** = nasazení kroužků a zámků fixního ortodontického aparátu, **coupling** spojovací prostředek, **disinfecting** = dezinfekční látka, **drying** = vysoušedlo, vysušující prostředek, **enamel bond** = látka zvyšující adhezi vůči sklovině, **etching** = leptadlo, leptací prostředek, **fluxing** = tavivo, **luting** = tmel, **narcotic** = narkotikum, anestetikum, **parting** = izolační materiál, **polishing** = leštící materiál, **reducing** = redukční činidlo, **separating** = izolační prostředek, **surface tension-reducing** = látka snižující povrchové napětí, **vasodilatator** = látka rozšiřující cévy, **vulcanizing** = vulkanizační činidlo, **wax separating** = prostředek pro odstranění vosku

agglomerate shluk, spékat (*se*), hromadit, shlukovat (*se*)

aglossia vrozené chybění jazyka

aggravate zhoršit (*se*), přitížit se

aggregation seskupení, shluknutí, agregace

agglutination spojení povrchovou adhezí, slepení, srůst, srůst okrajů rány

aglutition obtíž při polykání, neschopnost polykat

agnathia chybění čelisti

aid pomůcka, pomáhat, pomoc; **first** = první pomoc, = **in medicinal periodontal therapy** přípravek pro léčení parodontitidy, = **in physiotherapy** fyzioterapeutická pomůcka, **prosthetic speech** = obturátor, pomůcka pro zlepšení řeči (při rozštěpu), **speech** = foniatrická pomůcka, **three dimensional visual** = trojrozměrné zobrazení (CT), názorný model pro demonstraci a instruktáž; **~e** pomocná síla

to aim at být zaměřen na

air vzduch, *adj* vzduchový, pneumatický; = **blast** proud vzduchu, = **blast burner** hořák na stlačený vzduch, plynová pistole, = **blower** vzduchové dmychadlo, = **bubble** vzduchová bublina, = **chamber** vzduchová komora, = **cleaner** vzduchový filtr, **compressed** = stlačený vzduch, = **cooled** vzduchem chlazený, = **cushion** vzduchový polštář, = **escape cock** odvodušňovací ventil, **expired** = vydechnutý vzduch, = **free** zbavený vzduchu, bez vzduchu, = **gas torch** plynový hořák, tavicí pistole, = **gauge** tlakoměr, manometr, = **hole** vzduchová bublina, = **inlet** vzduchová tryska, při-

vod vzduchu, **inspired** = vdech-
nutý vzduch, = **mark** povrchová
vada způsobená vzduchovou bub-
linou, = **pocket** vzduchová bub-
lina (*na rozhraní otisku a sádry*), =
pressure tlak vzduchu, = **proof**
vzduchotěsný, neprodyšný, = **tight**
vzduchotěsný, **trapped** = ulpělý
vzduch, = **turbine unit** souprava
se vzduchovou turbínou, = **turbine**
vzduchová turbinka, **warm** = teplý
vzduch; **~less** vzduchoprázdný;
~rotor vzduchový rotační nástroj,
rotor; **~ways** dýchací cesty

albumin bílkovina

alcoholize nasytit alkoholem, pře-
vést do alkoholové řady

alga řasa

algnesia vnímání bolesti, cit pro
bolest

algesic bolestivý

alginate alginát; = **impression**
material alginátová otiskovací
hmota, = **mould lining** alginá-
tová izolace formy

align vyrovnat, seřídit; **~ment**
uspořádání, seřazení; **teeth** =
uspořádání zubů

alimentation výživa

alkali alkálie, zásada; = **free** bez
alkálií, nealkalický, = **resisting**
odolný vůči alkáliím; **~ne** zása-
ditý, bazický, alkalický; = **earth**
žiravá zemina

alloy zmírnit, utišit, utlumit

allergy to acrylic resin alergie
na akrylovou pryskyřici

alleviate ulehčit, zmírnit, uklidnit,
zmenšit; = **pain** zmírnit bolest

alleviation zmírnění, úleva, uleh-
čení

alleviative ulehčující, zmírňující,
uklidňující

allografts štěpy z lidských kostí

alloy slitina, slévat (*kovy*), legovat;

amalgam = amalgámová slitina,

base metal = slitina obecných

kovů, **binary** = podvojná slitina,

casting = litina, **cobalt-chrom**

= chromkobaltová slitina, **gold** =

zlatá slitina, **gold-copper** = sli-

tina zlata a mědi, **high copper**

amalgam = slitina pro amalgám

s vysokým obsahem mědi, **low-**

fusing = nízkotající slitina, **low**

noble metal contents = slitina

s nízkým obsahem ušlechtilých

kovů, **non gamma 2 extra high**

copper = slitina bez gamma 2

fáze s vysokým obsahem mědi,

noble = ušlechtilá slitina, **palla-**

dium-silver = slitina stříbropala-

diová, **silver-tin** = slitina stříbra

a cínu, **spherical amalgam** =

slitina pro sférický amalgám, **ter-**

nary = ternární slitina, **wrought**

= tvářecí slitina, kujná slitina

alter měnit; **~ation** změna, úprava;

~nation změna, střídající se, stří-
davý

A

alum kamenec

alumina oxid hlinitý, **extra levigated** = extra jemný oxid hlinitý

aluminium hliník; = **shell** hliníková dutinka

alveolalgie bolest alveolu po extrakci, suché lůžko

alveolar dásňový, alveolární, lůžkový, sklípkový

alveolectomy excize alveolárního výběžku čelisti, alveolektomie

alveolitis zánět zubního lůžka

alveoloclasia zborcení alveolu po ztrátě zubu

alveolodental příslušející k alveolu a k zubu

alveoplasty plastika alveolárního výběžku čelisti

alveolus zubní lůžko, alveol, sklípek

amalgam amalgám; = **alloy** slitina pro amalgám, amalgámová slitina, = **annealing** tepelné ošetření amalgámové slitiny, **burnishing of** = uhlazení amalgámu, = **carrier** nosič amalgámu, **carving of** = plastická úprava povrchu amalgámu, modelace amalgámu, = **condensation** kondenzace amalgámu, **copper-rich** = amalgám s vysokým obsahem mědi, = **corrosion** koroze amalgámu, **dental** = zubní amalgám, = **die** amalgámový model pahýlu, = **filling** amalgámová vý-

plň, = **fillings** amalgámové piliny, **finishing of** = konečná úprava amalgámové výplně, **flow of** = tok amalgámu, **gold** = zlatý amalgám, = **gun** pistole na amalgám, = **in chips** amalgámové piliny, **leakage of** = okrajová spára (u amalgámové výplně), = **manipulator** hladítko na amalgám, **mercury content of** = obsah rtuti v amalgámu, **nonzinc** = amalgám bez zinku, = **plugger** cpátka na amalgám, **polishing of** = leštění amalgámu, = **powder** práškový amalgám, = **restoration** amalgámová výplň, = **scrab** amalgámový odpad, = **separator** odlučovač amalgámu, **silver** = stříbrný amalgám, **spherical (spheroiding)** = sférický amalgám, perlový amalgám; **~able** schopný amalgamace, amalgamovatelný; **~ate** amalgamovat; **~ation** amalgamace, amalgamování; **~ator** mísič amalgámu (*slitiny se rtutí*), amalgamátor

ambulance sanitní auto, ošetrovna

amelioration zlepšení

ameloblast ameloblast; **~ic** sklovinotvorný, tvořící sklovinu; **~oma** adamantinom, ektodermální epitelální nádor

amelodontinal dentinosklovinný

amelogenesis vznik skloviny,

původ skloviny; = **imperfecta**
neúplná tvorba skloviny
ammonia čpavek, amoniak
amorphus (-ous) beztvářý, amor-
fní; = **solid** beztvářá pevná látka,
= **state** beztvářý stav
amount množství, částka, rozsah;
double = dvojitá dávka, dvojnásobná dávka, = **of undercut**
hodnota podsekřivosti
ampoule ampule, ampulka
amputate odstranit (*chirurg.*), am-
putovat
amputation odstranění, amputace;
pulp = amputace dřene
amylase amyláza, enzym štěpící
škrob
anaerobic žijící bez přístupu vzdu-
chu, anaerobní
anaesthesia znecitlivění, umrt-
vení, anestezie, narkóza; **basal**
= svodná, okrsková anestezie,
block = kmenová anestezie, **con-**
duction = svodná anestezie, **du-**
ration of = trvání znecitlivění,
endotracheal = celková aneste-
zie s tracheální intubací, **freezing**
= znecitlivění zmrazením, **gene-**
ral = celková anestezie, narkóza,
induced = anestezie vyvolaná ně-
jakým agens, **infiltration** = infil-
trační anestezie, **insufflation** =
inhalační anestezie, **local** = místní
znecitlivění, **nitrous oxide** = ane-
stezie rajským plynem, **periphe-**

ral = ztráta citlivosti způsobená
změnami v periferním nervovém
zakončení, **pressure** = tlaková
anestezie, **protracted** = prodlou-
žené znecitlivění, **pulp** = anestezie
dřene, **regional** = místní zneci-
tlivění, okrsková anestezie, **slight**
= mírné znecitlivění, **spraying** =
znecitlivění způsobené postříkem,
submucous = anestezie apliko-
vaná pod sliznici, **superficial** =
povrchové znecitlivění, **surface**
= povrchové znecitlivění, **topical**
= místní znecitlivění
anaesthesiology nauka o nar-
kóze, anestezilogie
anaesthesiologist anestezilog
anaesthetic anestetikum, zneci-
tlivující, umrtvující, narkotický;
general = celkové anestetikum,
local = místní anestetikum, **to-**
pical = povrchové anestetikum
anaesthetist anestezilog, nar-
kotizér
anaesthetisation znecitlivění
anaesthetize anestezovat, narko-
tizovat
analgesia snížená vnímavost pro
bolest, analgezie
analgesic analgetikum, *adj* analge-
tický
analgetic analgetický
analyze stanovit, rozložit
analysis rozbor, analýza; **bite** =
studie vztahů kousacích ploch

A

antagonistů, **occlusal** = rozbor skusu, = **of the study model** analýza studijního modelu, **orthodontic** = ortodontický rozbor, **spectral** = spektroskopická analýza, **volumetric** = odměrná analýza

anamnesis anamnéza

anastomosis napojení, spojení, spojka

anatomical (atomic) anatomický

anatomy anatomie; **dental** = zubní anatomie, **oral** = anatomie dutiny ústní

anchor kotva, kotvící čep, zakotvit; **molecular** = **to dentine** molekulární připojení k dentinu, **posterior** = zakotvení na zadních zubech, **stationary** = pevné zakotvení; **~ing** kotvení, zakotvení

anchorage kotvení (např. ortodontického aparátu)

angle úhel, roh; **acute** = ostrý úhel, **at right** = **to** kolmo k, v pravém úhlu k, **bevel** = kosý úhel, **cavity line** = úhel, který svírají stěny kavity, **cavo-surface** = úhel stěny kavity s povrchem zubu, **contact** = úhel dotyku, **contra** = lomený, kolénkový násadec, **cusp** = sklon hrbolků, **gauge** = úhlová měrka, **incisal guide** = sklon řezákového vedení, **insertion** = úhel nasazení, **jaw** = čelistní úhel, **line** = úhel mezi stěnami kavity,

obtuse = tupý úhel, = **of blade** úhel břitu, úhel čepele, = **of the dip** úhel sklonu kolínka, = **of incidence** úhel dopadu, = **of mandible** úhel mandibulární, = **of reflection** úhel odrazu, **point** = úhel tvořený spojením tří stěn kavity, **right** = pravý úhel, **right-** = kolénkový násadec, **slot** = úhel drážky, **visual** = zorný úhel

Angle's classification Angleova ortodontická klasifikace postavení zubních oblouků podle prvních stálých molárů (klíč okluze)

angular cheilitis bolavé ústní koutky

angulation směr rtg. paprsků vůči objektu a filmu; **horizontal** = směr centrálního svazku rtg. paprsků paralelně se žvýkací rovinou, **vertical** = směr centrálního svazku rtg. paprsků kolmo k sagitální rovině

anhydrous bezvodý

animal zvíře, živočich; **experimental** = pokusné zvíře

ankyloglossia přirostlý jazyk, velmi krátká jazyková uzdička

ankylosed tooth ankylotický zub, zub, jehož kořen je pevně spojen s kostí lůžka (bez periodontia)

ankylosis ztuhlost kloubu, ankylóza, znehybnění kloubu

anneal žíhat, vyžíhat, vypálit, po-

pouštět, změkčit; **~ing** žíhaný, žíhání; = **furnace** žíhací pec

anodontia neúplný počet zubů, vrozené nevyvinutí zubů, bezzubost; **congenital** = vrozená bezzubost, = **spuria** nepravá, falešná anodoncie

anodyne lék zmírňující bolest

anomaly výjimečnost, neobvyklost, úchylna, anomálie; **dental** = anomálie zubů, **dental** = **in shape and size** anomálie tvaru a velikosti zubů, = **of articulation** porucha artikulace, = **of eruption** anomálie prořezávání, = **of jaw** čelistní anomálie, = **of structure** anomálie ve skladbě, = **in the number** anomálie v počtu

anoxemia nedostatek kyslíku v krvi

anoxia nedostatek kyslíku v tkáních

annular kruhovitý, prstencový

antagonism protilehlost, antagonismus

antagonist protilehlý zub téhož kvadrantu druhé čelisti, antagonist; **loss of** = ztráta protilehlého zubu

antagonize působit proti, být v protilehlém postavení

antalgic zmírňující bolest

anteflection nadměrné sklonění dopředu

antenatal před narozením

anterior přední, frontální; = **occlusion** vztah frontálních úseků chrupu; **~s** přední zuby

anterodorsal předozadní

anteroposterior předozadní

anteversion vyklonění dopředu, anteverze

antibacterial antibakteriální, ničící bakterie

antibody protilátka

anticariogenic antikariézní, zabízející vzniku zubního kazu

anticoagulant látka zabraňující srážení krve

antiflux látka omezující roztékání pájky

antiinflammatory protizánětlivý

antipyretic protihorečnatý, lék snižující horečku

antiseptics antiseptika

antisialogogue látka potlačující tvorbu slin

antitoxin protijed

antral týkající se čelistní dutiny

antrum dutina, předsíň; = **maxillary** čelistní dutina

anvil kovadlinka

anxiety starost, lhostejnost

apatite apatit

apathic netečný, lhostejný

apathy netečnost, lhostejnost

apectomy resekce kořenového hrotu

apertognathia otevřený skus

aperture otvor, velikost otvoru, otvírání, ústí

apex vrchol, hrot; = **lingual** špička jazyka, **root** = hrot kořene

A

aphagia nemožnost polykání, neprůchodnost jícnu

aphthae afty; **oral** = ústní afty, **recurrent** = recidivující afty, **catrizing** = afty hojící se jizvou

apical hrotový, týkající se hrotu, apikální

apicectomy resekce kořenového hrotu

apicoectomy resekce kořenového hrotu

apicoposterior ležící hrotem dozadu

apexlocator přístroj k určení kořenového hrotu

aplasia chybění orgánu, **cementum** = vrozené nevyvinutí cementu

apostema absces, výměšek

apparatus ústrojí, přístroj, zařízení, aparát; **air turbine** = vzduchová turbína, **anaesthetic** = narkotizační přístroj, **attachment** = závěsný aparát, **centrifugal casting** = odstředivý licí aparát, **electrolytic polishing** = elektrolytická leštička, **fixation** = dlaha, **masticating (masticatory)** = žvýkací ústrojí, **motor driven** = elektrická vrtačka, **sand blasting** = pískovací aparát, **soldering** = spájecí přístroj, **suction** = odsavač, savka, **ultrasonic** = ultrazvukový přístroj, **welding** = svařovací aparát

appearance vzhled, vzezření, vnějšek, objevení se; **life-like** = živý vzhled, **nature** = přirozený vzhled, = **of the face** vzhled obličeje, **soft** = měkký výraz, **tooth-like** = vzhledově podobný zubu

append přivěsit, připojit; **~age** přídatná část; **~ant** připojený, přivislý

appliance zařízení, přístroj, nástroj, upotřebení, pomůcka, lék, náhrada, ortodontický aparát; **edge-wise** = fixní aparát s obloukem čtyřhranného průřezu, **fixed** = fixní ortodontický aparát, **functional** = funkční ortodontický aparát, **pin and tube** = fixní aparát s trny a kanylymi (historický aparát Angleův), **removable** = snímací aparát, **retentive** = retenční aparát, **ribbon arch** = fixní ortodontický aparát s obloukem obdélníkového průřezu (histor.), **temporary** = dočasné zařízení, **twin arch** = fixní ortodontický aparát se dvěma intraorálními oblouky

application použití, nasazení, aplikace; = **of a bandage** přiložení obvazu, **topical** = místní užití

applicator pomůcka k aplikaci; **root canal** = nástroj pro ošetření kořenového kanálku zubu

apply použít, užít, využít, přiložit, upotřebit, aplikovat; = **first**

aid poskytnout první pomoc, = **the instrument** nasadit nástroj, = **a plaster** přiložit náplast

appointment objednání, určená doba návštěvy, ordinační hodiny, konzultace, úvazek; = **book** objednávací kniha, = **card** kartička pro pacienta s uvedením doby návštěvy, **part-time** = částečný úvazek

aposition usazení, vrstvení, dotyk, ukládání; **cement** = **on the root apex** ukládání cementu na apexu kořene zubu, **enamel and dentine** = ukládání skloviny a zuboviny, amelogeneze a dentinogeneze

approach přístup, přistoupit k; **two stage** = dvoudobý přístup

approximal styčný, aproximální

approximate blížit se, přibližný

apron zástěra; **rubber** = gumová zástěra, **lead** = zástěra s olovem

aqueous vodný, vodnatý, vodní

arbor hřídel, tyčinka u sponorysu;

emery cloth = vřetenko na napínání smirkové pásky, **lead por-**

tion of the analyzing = zakreslovací část analyzační tyčinky, **marking** = značkovací tyčinka, paralelometr, **metal portion of**

the analyzing = kovová analyzační tyčinka

arch oblouk anatomických struktur, klenba, klenout; **alveolar**

= alveolární oblouk, **Angle's edge-wise** = Angleův hranatý

oblouk, **dental** = zubní oblouk,

edentulous dental = bezzubá

čelist, **expansion** = expandující

oblouk, **horseshoe-sha-**

ped = podkovovitý zubní ob-

louk, **mandibular** = dolní zubní

oblouk, **maxillary** = horní zubní

oblouk, **palatal** = patrový ob-

louk, klenba tvrdého patra, **point-**

ted = gotický oblouk, lomený

oblouk, **rounded** = zaoblený ob-

louk, **rounded square** = ob-

louk mírně lomený, **twi-**

n = dvojitý oblouk, **V-shaped** = oblouk

ve tvaru V, **wire** = drátěný oblouk

arcus oblouk, arcus glossopalatinus,

patrojazykový oblouk (přední

patrový oblouk); = **welding** svá-

ření elektrickým obloukem

area oblast, plocha, ohraničený pro-

stor; **apical** = periapikální krajina,

badly accessible = špatně pří-

stupná plocha, **basal seat** = po-

vrch protézniho lože, **cervical**

convergent = úsek sbíhající se ke

krčku, ke krčku sbíhavý, **contact**

= styčná plocha, **denture-bear-**

ing = protézni lože, **denture**

foundation = protézni lože, **di-**

stal = distální plocha, **furcation**

= místo rozdělení kořenů zubů,

odstup kořenů od korunky zubu,

impression = otisknutá plocha,

A

infrabulge = podsekřivý prostor, **interproximal tooth** = mezi-zubní prostor, **land** = **of the cast** lem modelu, sešikmená plocha modelu, **mesial** = meziální plocha, = **of liability** plocha náchylná ke kazu, = **of the lower arch** oblast dolního oblouku, **palatal** = patrový úsek, **post dam** = úsek zadní hráze, **posterior** = **palata seal** oblast zadní hráze, **pressure** = oblast nadměrného tlaku (*při otiskování*), **prominent** = výčnávající plocha, **relief** = odlehčená plocha, **retromolar** = oblast trigonum retromolare, **ridge lap** = spodní část umělého zubu, **rugae** = úsek řas, **saddle** = plocha krytá sedlovou náhradou, protézni lože u sedlové náhrady, **stress-bearing** = zatížená plocha, protézni lože, **supporting** = protézni lože, opěrná zóna, **suprabulge** = nadsekřivý prostor, **tissue-bearing** = protézni lože, **tongue** = jazykový prostor, **undercut** = podsekřivá plocha, **vestibular** = vestibulární plocha, **zygomatic** = oblast lícni, jařmová, zygomatická

argyria otrava stříbrem

arm rameno, raménko, paže; **approach** = připojovací část spony, **auxiliary** = pomocné, vedlejší rameno, **bar clasp** = třmenové raménko spony, **clasp** = sponové

rameno, **connecting** = připojovací rameno, **contact** = dotykové rameno, **engine** = rameno vrtačky, **flexible** = ohebný náhon technické vrtačky, **reciprocal** = recipročně působící stabilizační rameno spony, **retention (retentive)** = retenční rameno spony, **side** = postranní raménko, **sliding** = kluzné posuvné rameno, **truss** = trnové raménko spony; **~amentarium** nástroje, vybavení, zařízení, výzbroj, instrumentarium; **~rest** opěrka pro ruku

arrange upravit, sestavit, sesadit, uspořádat; **~ment** uspořádání, seřazení, úmluva, pořádek; **anterior teeth** = uspořádání předních zubů (*v náhradě*), = **of prosthetic teeth** postavení zubů v náhradě

arrest prodleva, postavit, zastavit; **bleeding** = zastavit krvácení, **cardiac** = srdeční zástava, = **point** kritický bod, bod změny (*skupenství*)

arsenic arzén, arzenik; = **trioxide** oxid arzenitý

arteriole tepénka

artery tepna, arterie; **alveolar** = alveolární tepna

articular artikulační, kloubní

articulate upravit do správné polohy, artikulovat

articulating artikulující, artikulační; = **field** artikulační pole, = **paper** artikulační papír

